No. 1543 Zaterdag 26 Juli 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

NAAR PANAMA.

VIII.

Op Nieuwjaarsmorgen 1913 lagen we in de Limon-Bay vlak voor Colon. 't Weer was ruw, 't woei zeer hevig. O, die Noorderstormen! Zij noodzaakten de Amerikanen een reuzen-breekwater aan te leggen van *Toro Point* af, dat is van de uiterste punt der baai tot over het midden der geheele breedte van den ingang. Maar eventjes 2.840.000 M³ rots waren er voor noodig en een ontelbaar aantal palen. De lengte bedraagt 11.700 voet, de breedte boven 15 voet, beneden is zij verschillend al naar gelang de diepte en de gesteltenis van den bodem, terwijl de kop 10 voet boven het niveau der zee uitsteekt. In Augustus 1910 is men er aan begonnen en nog was men er niet volledig mee gereed, toen wij er waren in Januari 1913. De kosten waren geraamd op vijf en een half millioen dollar.

Dat was het eerste reuzenwerk, dat wij te bewonderen kregen. Maar het gaf ons ook ineens een klein kijkje op de groote moeilijkheden, welke er te overwinnen zullen zijn, voor dat het Kanaal kant en klaar is. Men moet weten, dat het plan bestaat nog een tweeden waterkeerder te bouwen aan den tegenover gelegen kant, maar iets lager, en, om een doorgang voor de schepen over te laten, niet verder dan tot bijna het midden van den ingang der baai. De ondervinding moet beslissen, of één waterkeerder voldoende is, zoo niet, dan zal men ook nog den tweeden aanleggen. Een tweeledig doel moet er door worden bereikt; de baai moet een veilige ankerplaats worden voor de schepen en ten tweede hoopt men het water vrij te houden van al te groote modderaanslibbing. Vroeger was het in de maanden October, November, December en Januari meermalen onmogelijk, dat de schepen rustig konden aanleggen aan de steigers en kaden van Colon; de Noorderstormen beletten hen dit. Zij werden gedwongen op zij van Colon voor San Cristobal te gaan liggen, waar zij in een soort binnenhaven iets veiliger lagen.

Moet het geen bittere ontgoocheling zijn voor de ondernemende Yankees, nu zij zich gedwongen zien zelf twee slagboomen neer te laten voor den breeden, ruimen ingang der baai en den vrijen invaart tegen te houden, slechts een smallen doorgang latend aan de scheepvaart, waarvoor zij den verkeersweg juist wilden verbreeden?

En dan nog! Zal het dure middel, dat millioenen en millioenen kost, ook later zeer veel nog aan onderhoud, wel afdoende blijken? De tijd zal dit alles leeren. Modder was er intusschen nog genoeg, en wind ook, dat hebben we zelf ondervonden.

We lagen dan midden in de Baai en zaten rustig aan tafel, toen plotseling de komst van den Dokter werd aangekondigd. Ons aller gezicht betrok.

De Amerikaansche Gezondheidscommissie is een Autoriteit, waarmede niet te spotten valt. Overdreven streng in haar eischen, is zij voor geen redeneering vatbaar, maar beveelt kort, wat onverbiddelijk moet worden uitgevoerd. Wel wat zenuwachtig stonden we op van tafel om voor den strengen rechter te verschijnen. Maar, wat een meevallertje! Met den hoed in de hand trad de Esculaap op ons toe, wenschte ons een Gelukkig Nieuwjaar en maakte zijn excuses, dat hij zoo ongelegen was gekomen en onzen Nieuwjaarslunch gestoord had. We zouden maar weer gauw aan den slag gaan, dan bleven we gezond. Dat wij allen gezond waren, kon hij ons wel aanzien.

Wie had nu zulk een ontmoeting verwacht! De man verkeerde blijkbaar in een Nieuwjaarsstemming en dacht aan geen visitatie. Althans niet op de Eerste Klas. Wat hij deed in de Tweede en bij de bemanning, weet ik niet. Hadden we ons daarvoor nu zoo beangst gemaakt en ons van alle mogelijke legitimatiebewijzen voorzien! Pokkenbriefjes en verklaring van den Geneesheer, dat we meer dan tien jaar in de tropen waren; dagelijksche opname van temperatuur en veel kininegeslik van hen, die zich verbeeldden koortsachtig te zijn. Ja, het had weinig gescheeld, of we hadden ons aan een nieuwe inenting aan boord onderworpen, omdat men dat hier op Curaçao als noodzakkelijk had voorgesteld.

Of het anderen passagiers, op een anderen dag, bij een anderen dokter, even gemakkelijk vergaan zal, kunnen we echter niet beloven. Bij eventueel bezoek aan 't Kanaal is het 't beste alle mogelijke voorzorgen te nemen, dan valt het zeker mee.

Tegen twee uur kwam er een plaatsje aan den steiger vrij en stoomden we op naar de stad.

Wij zagen niet één, maar verschillende steigers, die langs drie zijden gelegenheid boden tot het vastmeren van schepen. Midden op de steigers waren kolossale loodsen opgericht, waarin verschillende treinen konden binnenloopen om de goederen direct over te nemen en naar Panama te vervoeren. Die loodsen waren houten noodgebouwen, hoog, breed en lang, van electrisch licht voorzien en van alle machinerieën om snel overladen te bevorderen. Men zat daar opeens midden in het geweldige wereldverkeer. Alle nationaliteiten hadden er hun schepen. Ook een Hollandsche vlag ontdekte ik. Zij woei op een schoener van St. Martin.

De zeilschepen werden geborgen tusschen de groote schepen in, die aan de steigers lagen. Alles scheen hier goed gereglementeerd te gaan, iedere boot had haar vaste ligplaats. Op den steiger zagen we weer zoo'n mannetje, die er wat heerachtig uitzag en den arbeiders commandeerde bij het aan wal slepen der trossen en het vastleggen van 't schip.

We hadden dan eindelijk het lang verbeide doel onzer reis bereikt en waren genaderd tot het begin van het Panama-kanaal. We rekenden ons gelukkig een der grootste wereldwonderen met eigen oogen te mogen aanschouwen en ons wat dieper in te werken in de details van dezen reuzenarbeid.

Zoo er een land in staat is deze verbinding van twee Oceanen tot stand te brengen, dan is het wel Noord-Amerika het land van den almachtigen dollar. Want het zal geld kosten, heel veel geld. Uit gebrek aan fondsen heeft de geniale Graaf FERDINAND DE LESSEPS zijn werk moeten staken, het had reeds $ 250.000.000 verslonden en slechts 12 Mijlen van het Kanaal waren bevaarbaar gemaakt.

Toen de groote waarde van het Panama-kanaal in den Spaansch-Amerikaanschen oorlog opnieuw aan de Ver. St. v. N. Amerika gebleken was, kocht de Amerikaansche Regeering voor $ 40 000 000 alle plannen en eigendomsrechten van de Fransche Maatschappij, welke nog recht had tot 1910, en van de Republiek Panama de kanaalzone voor $ 10.000.000, plus een jaarlijksche uitkeering van $ 250.000, te beginnen in 1912.

En met al dat geld had men nog slechts het recht om te mogen beginnen met het werk. Een ontzettend duur kanaaltje.

Havenrecht.

ONTWERP.

In overweging genomen hebbende: dat het, om een compensatie te erlangen van de aan de havenverbetering te besteden gelden, noodig is een havenrecht te heffen van de schepen, die de haven van het eiland Curaçao „de St. Annabaai" aandoen;

Heeft, de Gouverneur een nieuw Ontwerp ingediend bij den Koloniaal Raad:

Artikel 1.

Van de schepen, die de haven van het eiland Curaçao „de St. Annabaai" aandoen, wordt, behalve het loodsgeld, het navolgende havenrecht gevorderd.

voor een schip met een bruto-inhoud van:

400 tot beneden	800 ton. van 2.83 M3	f.	6
800 „ „	1800 „ „ „	„	12
1800 „ „	2400 „ „ „	„	18
2400 „ „	3200 „ „ „	„	24
3200 „ „	3200 „ „ „	„	36
4200 „ „	4200 „ „ „	„	48
5200 „ „	6200 „ „ „	„	60
6200 ton. van 2.83 M3 en daarboven		„	75

Artikel 2.

Van de betaling van dit havenrecht zijn vrijgesteld:

1o. de Nederlandsche oorlogschepen;

2o. de schepen, die in dienst zijn van het gouvernement.

Artikel 3.

De Gouverneur kan vrijstelling van dit havenrecht verleenen aan schepen, die een geregelden dienst onderhouden tusschen de eilanden der kolonie.

Artikel 4.

De gezagvoerders der schepen zijn verplicht dit recht vóór hun vertrek van het eiland ten kantore van den Kolonialen Ontvanger te betalen.

Bij vertrek op Zon- en wettelijk erkende feestdagen moet dit recht, bij het uitklaren der schepen, betaald worden ten kantore waar de uitklaring geschiedt.

Bij gebreke van tijdige betaling wordt door den gezagvoerder een boete verbeurd ten beloope van een gelijke som als het havenrecht bedraagt.

Artikel 5.

De vorderingen van niet of te weinig en de terugvordering van te veel betaalde havenrecht verjaren met een jaar, te rekenen van den dag, waarop zij verschuldigd waren of betaald zijn.

Artikel 6.

De toepassing van de bij deze verordening bedreigde boeten geschiedt door de Administratie der belastingen en de invordering daarvan bij dwangschrift.

Artikel 7.

Met de opsporing van overtredingen dezer verordening zijn, behalve de in artikel 12 nos. 1—4 van het Wetboek van Strafvordering genoemde personen, belast de havenmeester, de loodsen en de ambtenaren der belastingen op Curaçao.

Artikel 17, eerste lid, tweede zinsnede van dat Wetboek is op hen toepasselijk.

Artikel 8.

De Gouverneur kan in bijzondere gevallen van dwaling of onwillig verzuim in de nakoming van de bepalingen dezer verordening kwijtschelding of vermindering van boete verleenen.

Artikel 9.

De stukken, krachtens deze verordening opgemaakt, zijn vrij van zegel.

Artikel 10.

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur te bepalen dag.

Memorie van Toelichting.

Overeenkomstig hetgeen door Zijne Excellentie den Minister van Koloniën is bepaald, zal de havenmond verbreed worden tot op 80 meter en uitgediept tot op 10,80 meter beneden C. P.

De kosten hiervoor zijn — met inbegrip van die voor het wegruimen van het rif in het Schottegat — geraamd op f 242.000,—; dus op ongeveer twee en een halve ton.

Teneinde een direkte bate te verkrijgen ter compensatie van de aan de havenverbetering te besteden gelden, wordt voorgesteld van de schepen, die onze haven aandoen, een klein havengeld te heffen, dat gerekend kan worden ongeveer te zullen opbrengen 4% van het voor de verbetering uitgegeven kapitaal.

Gerekend naar de stoomschepen van de zeven verschillende lijnen, die op dit oogenblik een vaste vaart op Curaçao onderhouden, zal het

LIEFDE EN LIJDEN.

(Historische Roman.)

XXX.

Ter herinnering: Een jong krijgsman, Edgar Gloswood, is onschuldig veroordeeld tot het verrichten van mijnarbeid, en leeft met vrouw en kind in ballingschap te Cornwall, die hem doorheen vrijwillig zijn gevolgd. Onder de mijnwerkers is in 't geheim een Priester, Deyman, werkzaam. Anna heeft zeer veel met hem of Geloofszaken gesproken. Ten slotte is zij door hem bekeerd en heeft zich het H Doopsel toe laten dienen.

Zoo gingen nog eenige maanden voorbij, waarin Anna steeds een grooter voorwerp van bewondering werd voor haren echtgenoot. Anna stelde, nu nog meer dan vóór hare bekeering, geheel haar vertrouwen in God en was bij al haar lijden even opgewekt en vroolijk.

„Neen, zoo zeide ze dikwijls tot zichzelve, als ze zoo in de eenzaamheid zat te mijmeren, God zal en kan ons niet aan ons lot overlaten. Ik heb steeds gehandeld, zooals ik naar mijn geweten meende te moeten handelen. Waarom zou God mij dan niet helpen? Waarom zou Hij ons verlaten? Ik ben er van overtuigd, vroeg of laat komt er uitkomst!"

Eens op een mooien Mei-avond zaten Anna en haar dochtertje, als naar gewoonte, in geknielde houding, godvruchtig te bidden voor een beeldje der H. Moeder Gods. Anna bad voor en het kleine meisje antwoordde telkens.

Hoe schoon is het, als een engeltje zoo rein, zich te zien verheffen boven de dingen dezer wereld en, geleid door zijne moeder, eene taal te spreken, die door dringt tot boven de wolken, voor den troon van God! Een gebed, van twee zulke zielen kan niet onverhoord blijven!

Moeder en dochter hadden aldus reeds eenigen tijd in vroom gebed doorgebracht, toen zich in de verte voetstappen deden hooren. De kleine Anna schonk er geen aandacht aan ook de moeder zelve, geheel opgaande in haar gebed, dacht er verder niet over na.

„Wat doet ge daar Anna," klonk opeens een zware stem achter haar.

Anna richtte zich verschrikt op en zag haren echtgenoot—want hij was het—in het gelaat; ze kon echter geen woord uitbrengen.

Edgar herhaalde zijne vraag:

„Wat beteekende dat, vrouw, en wat doet dat poppetje daar op tafel?"

Anna herstelde zich:

„O, zoo antwoordde ze, op een toon, alsof ze wilde zeggen, 't is niets bijzonders, o, we hebben een paar oogenblikken samen zitten bidden; anders niets."

„Bidt gij, hernam Edgar verbaasd en de kleine ook al? En dat op je knieën voor dat ding daar? Je lijkt wel gek! Weg met dat ding!"

Hij hief zijn hand omhoog en wilde het beeldje met kracht van de tafel slaan.

Anna wierp zich voor hem op hare knieën.

„Edgar, zoo smeekte zij, ik bid u, wil toch eerbiedigen iets, wat mij dierbaar is!

„Wat je dierbaar is? Wat is dat nu weer voor onzin!"

Hij stiet Anna, voor het eerst in zijn leven, van zich weg en begaf zich naar de tafel, waarop het beeldje stond tusschen twee half-verwelkte bloemstengels, die treurig hunne kopjes naar beneden lieten hangen. Hij bezag 't aandachtig, terwijl er een spottende glimlach om zijne samengeperste lippen speelde.

„Vrouw, zoo hernam hij ernstig, terwijl Anna inmiddels was opgestaan en zich ook naar de tafel had begeven, wat is dit; ik wil 't weten!"

„Het is een afbeelding van de H. Maagd Maria, Moeder van God, antwoordde Anna, uitwendig kalm, terwijl haar hart geweldig klopte van vrees.

Edgar draaide het voorwerp om en om en bekeek 't van alle kanten zonder iets te zeggen.

„O God, zoo bad Anna in stilte, zou ik nu voor mijn H. Geloof reeds moeten strijden? En dat tegenover mijn echtgenoot? God, schenk mij kracht!"

Edgar liet de hand, waarin hij het beeldje omkneld hield zakken en zag zijne vrouw doordringend aan.

„Dat kan niet waar wezen, hernam hij; dit ding is van te geringe waarde, dan dat gij er voor zoudt gaan zitten bidden; zeg op, spreek de waarheid; wat waart ge aan 't doen, toen ik binnenkwam."

„Ik herhaal 't Edgar, wij zaten samen voor het beeldje te bidden."

„De Katholieken kunnen zoo iets doen; ik weet 't, zij aanbidden een vrouw, die ze de Moeder van God noemen. Wat een onzin toch! Maar gij?"

„Neen, Edgar, hernam Anna, noch de Katholieken, noch ik, aanbidden de Moeder Gods, men roept haar aan en niets meer; van aanbidding is bij hen geen sprake."

„Zoo, gaat ge de Katholieken verdedigen! Hoe komt ge daar nu toch bij? Je weet toch, dat er geen grooter huichelaars bestaan dan zij? Telkens komen ze in hunne leer met zichzelve in tegenspraak en toch maar volhouden tegen beter weten in."

Anna werd vuurrood van kwaadheid. Zij een van die huichelaars! Ze hield zich echter nog in. Maar het was Edgar niet ontgaan, dat er bij zijne vrouw inwendig meer omging dan hij wellicht vermoedde.

„Anna, zoo drong hij aan, gij kent uwen plicht? Ik, uw echtgenoot, beveel je, mij zonder omwegen te verklaren, wat dit alles moet beteekenen."

Hij sloeg met de vuist op tafel! Anna staarde voor zich op den vloer van het kamertje. Haar dochtertje begreep niet goed, wat er ging gebeuren, liep naar hare moeder en verborg zich schreiend in de plooien harer rokken, terwijl Anna haar dochtertje beschermend over haar hoofdje streek.

„Vrouw, zoo herhaalde Edgar, terwijl hij zijn rechter-wijsvinger dreigend in de hoogte stak, voor de laatste maal, wat is hier hedenmorgen tijdens mijne afwezigheid gebeurd! Spreek op!"

Anna waagde het, om op te zien.

„Edgar, zoo antwoordde zij vastberaden, maar met bevende stem, ik ben......Katholiek; dat is alles!"

Ze zag haren man strak in de oogen.

Geen grootere ontgoocheling kan men zich voorstellen!

Hij stond als aan den grond genageld. Hij kon 't niet gelooven en

recht, volgens het in het antwerp opgenomen tarief geheven, bij de grootte die de schepen nu hebben, ongeveer f 8100.— opbrengen.

De ontbrekende f 1900— zal moeten worden opgebracht door oorlogsschepen, koopvaardijschepen buiten vaste vaart en schepen, die steenkolen aanvoeren. Terwijl er tevens op gerekend mag worden, dat er veel grootere schepen in de vaart worden gebracht, waardoor de rechten stijgen.

„Volgens gemaakte berekeningen zullen de verschillende lijnen, die Curaçao thans aandoen, met haar tegenwoordig vaarplan, ongeveer als volgt in dit havenrecht bijdragen:

de Amerikaansche Red D Lijn, met ongeveer 170 booten, ruim ... f. 2200
de Duitsche Hamburg-Amerika-lijn, met ongeveer 60 booten, ruim f. 2100
de Engelsche Harrison-lijn, met 12 booten, ruim ... f. 600
de Engelsche Leyland-lijn, met 18 booten, ruim ... „ 700
de Spaansche lijn, met 12 booten, ongeveer ... „ 600
de Italiaansche lijn, met 24 booten, ongeveer ... „ 900
de Holandsche K. W. I. M., met 52 booten, ruim ... „ 1000.

Willemstad, den 18n. Juli 1913.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Naschrift van de Redactie.

In de gewisselde stukken tusschen Regeering en Staten-Generaal in Nederland werd ons dit ontwerp reeds aangekondigd. De Minister zoowel als de Kamerleden vinden het noodzakelijk de gelden, uitgegeven ter verbetering onzer haven, direct rentegevend te maken.

Wij hier op Curaçao, zeer dankbaar voor wat het Moederland doet ter verbetering van onze haven, hadden toch gehoopt, dat meer langs indirecten weg gezocht zou worden om dit kapitaal terug te laten vloeien in de Staats Kas. Onze haven wordt verbreed en uitgediept, omdat Bestuur en Regeering overtuigd zijn van de noodzakelijkheid daarvan. Het invaarkanaal beantwoordde niet meer aan de matig te stellen eischen. De groote schepen konden of in 't geheel niet, of met moeite binnenkomen. Dat zal nu anders gaan worden. Binnenkort kunnen ook de grootste schepen met gemak binnenvallen.

Een zeer gelukkig verschijnsel is het, dat reeds nu onze scheepvaart bloeit. Een zegenrijk gevolg hiervan is de gestadige stijging der loodsgelden. Mogen wij nu niet verwachten, dat bij de algemeene toeneming van het scheepvaartverkeer na opening van het Panamakanaal, ook ons havenbedrijf tot hooger bloei zal geraken? De loodsgelden zullen dan ook ruimer inkomen en medehelpen de onkosten te dekken.

Daarbij, als onze haven bloeit, gaat het heel Curaçao goed. Daar komt meer geld in, de bevolking wordt koopkrachtiger, zij voedt en kleedt zich beter en kan meer geld besteden aan huishouding en huisvesting. Allemaal indirecte baten voor 's Lands Schatkist, want wat gekocht wordt, moest worden ingevoerd, en betaalde invoerrecht.

Vergeten we ook niet den toenemenden aanvoer van kolen. Curaçao is reeds een kolenstation van beteekenis, en gaat gestadig hierin vooruit.

In het algemeen genomen is de opbrengst der middelen bijna twee en een halve ton toegenomen in een tijdsverloop van 30 jaren.

Het totaalcijfer der werkelijke ontvangsten van alle middelen der kolonie bedroeg:

In 1875 f 355,337.48^{5}
1885 609,961.75^{5}
1895 582,904.02
1905 594,418.49^{5}

Met opzet laten we de jaren volgend op de reorganisatie der belasting achterwege. Een ieder weet, dat daardoor de middelen veel ruimer zijn gaan vloeien. De inkomsten voor 1914 konden daardoor reeds op f 711,234 geraamd worden. Een accres binnen veertig jaren tijds van drie en een halve ton.

Als deze teekenen niet bedriegen is Curaçao geleidelijk aan het vooruitgaan.

En dit voor een niet onbelangrijk gedeelte door den wederopbloei van ons havenbedrijf.

Wij vragen daarom:

Is het wel noodig het uitgegeven kapitaal direct rentegevend te maken, als indirect de baten steeds toenemen? Langs directen weg is het kapitaal in 25 jaar terugbetaald, langs indirecten weg op z'n hoogst in dertig.

En, zoo van hooger hand sterk wordt vastgehouden aan de invoering van deze nieuwe belasting, dan zouden we toch nog willen vragen: Is het wel voorzichtig juist de scheepvaart te belasten met de opbrengst dezer directe rente? Als er maar het minste gevaar bestaat, dat onze haven door deze belasting een minder goeden naam zal krijgen, is het noodzakelijk die 10.000 Gld. uit een andere bron te zoeken. Zeer goed is het gezien van den Ontwerper, dat alleen de grootere stoombooten bezwaard worden, omdat voornamelijk voor de grootere lijners de haven werd verbreed en uitgediept, maar men zou toch ook kunnen zeggen, dat dit alles is geschied in ons eigen algemeen belang, om de Kolonie weer tot bloei te brengen. Ook geven wij gaarne toe, dat de belasting zeer gering is, geen enkel schip op kosten jaagt en gelukkig! aan Curaçao het voorrecht laat toch nog de goedkoopste haven van West-Indië te blijven. Het is slechts de vraag, hoe de stoomvaartmaatschappijen over dit alles denken. Echter behoeft niet uit het oog te worden verloren, dat ook de andere landen, die hunne havens verbeterden eveneens wel belasting zullen heffen van de schepen.

Maar die andere havens liggen meer in de route en kunnen niet voorbijgegaan worden, terwijl Curaçao de scheepvaart moet lokken en niet mag afschrikken, al is het dan ook maar door een schijn van belasting, zooals nu wordt voorgesteld.

Summa summarum komen we tot de conclusie: dat men het des noods zou kunnen wagen met de invoering dezer nieuwe belasting.

Maar een waagstuk vinden wij het wel.

Wij zouden haast durven voorstellen: wacht er nog een paar jaartjes mee. Zie eerst eens op welke wijze andere landen de onkosten der havenverbetering weer goed trachten te maken. Als dat overal geschiedt door een kleine belasting te heffen van de binnenvallende schepen, kan Curaçao gerust het algemeene gebruik volgen, het zal daardoor dan niet in slechtere conditie komen. Curaçao behoeft echter niet het eerst van allen met een belasting op de scheepvaart aan te komen.

Ons hoofdmotief, waarom wij de invoering van dit Havenrecht een waagstuk noemen, is gelegen in het feit, dat dit Ontwerp een begin maakt waarna ook later de verdere onkosten der havenverbetering op gelijke wijze zullen verhaald worden op de scheepvaart. En dat achten wij een hoogst gevaarlijk beginsel voor Curaçao.

DE VERKIEZINGEN IN NEDERLAND.

De Residentiebode geeft het volgende overzicht:

	Tegenw. Kamer.	Gekozen op 3 en 17 Juni.	in herstemming.	Gek. op 25 Juni	Kamer van Sept. 1913	Verlies	Winst
Social-Democraten	7	1	20	17	18	—	11
Vrijzinnig-Democraten ...	9	2	11	5	7	2	—
Unie-Liberalen	21	7	16	13	20	1	—
Vrij-Liberalen	4	2	7	8	10	—	6
Wilden van Rechts	2	1	1	1	2	0	0
Christelijk-Historischen ..	11	6	11	1	7	4	0
Anti-Revolutionairen	20	10	23	1	11	9	—
Katholieken	26	24	5	1	25	1	—
	100	53	94	47	100	17	17

In de 4 hoofdgroepen — waarin de partijen in de Tweede Kamer verdeeld zijn — samengevat, is de uitslag der verkiezing aldus weer te geven:

	Tegenw. samenstelling.	Gekozen op 3 en 17 Juni	in Herstemming.	Gekozen op 25 Juni.	Kamer van Sept. 1913.	Totaal Verlies	Winst
Rechtsche Coalitie	57	40	38	3	43	14	—
Wilde van Rechts	2	1	1	1	2	0	0
Linksche Concentratie ...	34	11	34	26	37	—	3
Sociaal-Democratie	7	1	21	17	18	—	11
	100	53	94	47	100	14	14

Dhn. Schimmelpenninck en Bichon bij Rechts gerekend — hetgeen, indien zij niet als deel eener meerderheid moeten gelden, mogelijk is, vooral wat eerstgenoemde betreft — is dus de partijverhouding in de Kamer 45 Rechts tegenover 37 Concentratie en 18 Socialisten, te zamen een Linksche meerderheid van 55, welke in haar regeeringsbeleid, naar wij vreezen, erg linksch zal blijken.

MR. TROELSTRA.

Een journalist stelde den heer Troelstra de vraag: in hoeverre de sociaal democraten de verplichting op zich denken te nemen om deel uit te maken van een nieuw te vormen kabinet.

„De heer Troelstra antwoordde dat ten onrechte dit als eerste vraag gesteld werd. De sociaal-democraten, zijn niet het eerst aan bod, maar wel links. Een andere vraag is deze: zullen zij gevraagd worden om zitting te nemen in het kabinet.

Omtrent de sub 1 gestelde vraag wenschte de heer Troelstra zich wel uit te laten. Nog nooit, zeide hij is direct of indirect door eenig gezaghebbend politicus van links deze vraag aan eenig verantwoordelijk sociaal democratisch politicus gesteld. Tijdens de verkiezingen heeft men er zich nog al eens vroolijk over gemaakt als van vrijzinnige zijde allerlei beschouwingen werden vastgeknoopt omtrent het gemis van verantwoordelijkheid, aan de bij ons veronderstelde weigering van aanbod, dat nooit is gedaan en zelfs naar mijne meening, na de groote versterking onzer machtspositie in de Kamer, ook thans niet zal worden gedaan.

Wat mij betreft, ging de heer Troelstra voort, ik ben niet van plan mij over de vraag of onzerzijds in de gegeven omstandigheden eenige portefeuille zou worden aanvaard, uit te laten en wel om twee redenen: ten eerste is dat een vraag waarvan de beantwoording niet aan een persoon, hoe belangrijk zijn positie in de partij ook moge zijn, kan worden opgedragen. De partij zelve, althans haar aangewezen partijorganen, hebben hieromtrent te beslissen. Ten tweede, een dergelijke beslissing kan alleen worden uitgelokt op een concreet voorstel."

Een en ander kan alleen uitgaan van verantwoordelijke staatslieden en H. M. de Koningin moet het goed vinden.

„Het komt mij moeilijk voor, aldus ging de heer Troelstra voort, op deze vraag een toestemmend antwoord te verwachten. En nu weet ik wel dat de constitutioneele positie van de Koningin medebrengt zich, indien de politieke constellatie het noodig maakt, bij het optreden van een socialistisch ministerie neer te leggen, maar ik ken mijn vrijzinnige pappenheimers genoeg om aan te nemen dat zij zelfs het onmogelijke zouden willen beproeven om de Koningin een dergelijke beslissing te besparen. De vrijzinnigen zullen dus eerst met zichzelf moeten uitmaken of de politieke constellatie het optreden van de socialisten in het ministerie werkelijk noodzakelijk maakt."

„De moeilijkheden, hernam de heer Troelstra, zijn door de vrijzinnige sprekers en de vrijzinnige pers nog al overdreven. Men heeft b.v. gezegd: wij willen in geen geval regeeren onder den invloed der socialisten. Maakt het geen zonderlingen indruk dat diezelfde politici het steeds hebben doen voorkomen dat zij zonder socialisten in het Ministerie niet kunnen [illegible]

Wat de mogelijkheid van regeeren van een vrijzinnig ministerie betreft, zeide Dh. Troelstra:

„Het komt mij voor dat de mogelijkheid grooter is zonder dan met de socialistische ministers. Immers als de vrijzinnigen zich zooals de „Nieuwe Rotterd. Courant" doet, beroepen op onze getalsterkte in de Kamer om daaruit de noodzakelijkheid van het aanvaarden eener portefeuille onzerzijds af te leiden, dan moeten zij niet vergeten dat die getalsterkte ons niet op een, maar op drie portefeuilles recht geeft. En wanneer zij de invoering van algemeen kiesrecht afhankelijk zouden willen stellen van ons zitting nemen in het kabinet, dan hebben zij te bedenken, dat eenmaal dit beginsel aanvaard, er uit voortvloeit dat althans de portefeuille van binnenlandsche zaken aan een sociaal-democraat zou moeten worden toegewezen. Of men het gezag over de burgemeesters enz. bij voorkeur zou willen leggen in handen van personen, van wie zwart op wit is verklaard, dat zij de grondslagen der maatschappij ondermijnen en een herschenschimmig doel najagen, komt mij alsnog eenigzins twijfelachtig voor.

„Ik heb mij, zei de heer Troelstra, er vóór den aanvang der verkiezingen, wat mijn persoonlijke ambitie voor een portefeuille aangaat, zeer duidelijk over uitgelaten. Ik meen dat het verschil in standpunt tusschen sociaal-democraten en vrijzinnigen vrij wat grooter is dan tusschen vrijzinnigen en kerkelijken. Hun standpunt in zake militarisme, de houding der overheid bij werkstakingen, de rechten en plichten der ambtenaren zijn van dien aard, dat in een gemengd socialistisch burgerlijk ministerie conflicten niet zouden kunnen uitblijven. Met name ben ik er van overtuigd dat vanwege de rechterzijde niet alleen in, maar ook buiten de Kamer allerlei conflicten zouden worden uitgelokt en intrigues op touw zouden worden gezet om de regeering te bemoeilijken".

....

„Ten opzichte der punten die niet op het program staan, als militairisme, is de toestand zeker niet van ernstige bezwaren ontbloot. Men overdrijve evenwel die bezwaren niet. Een vrijzinnige regeering heeft ten opzichte van het militairisme tweeërlei keuze. Zij kunnen zich voornemen te dezen opzichte de continuïteit te betrachten, zooals trouwens verschillende harer woordvoerders, o. a. de heeren Goeman Borgesius, De Jong (Hilversum) in uitzicht hebben gesteld; tenzij een militaire begrooting wordt ingediend, die door de rechterzijde niet kan worden afgestemd, zonder dat deze zich daarbij voor het volk blameert op nog veel erger wijze dan zij zich reeds geblameerd heeft. In dit onderstelde geval hebben de vrijzinnigen de socialistische stemmen voor oorlog en marine niet noodig. De tweede mogelijkheid is, dat de vrijzinnige regeering op het punt militairisme zal trachten te bezuinigen.

„Mij dunkt, dat zij zelve hiertoe zou moeten overgaan, wegens de noodzakelijkheid om voor ouderdomspensioen en dergelijke de noodige middelen beschikbaar te krijgen, zonder tot al te groote belastingverhooging te behoeven over te gaan. Nu hebben wij socialisten, reeds in een poging tot bezuiniging, die in de oorlogsbegrooting is opgenomen, onze verantwoordelijkheid te gevoelen".

Dh. Troelstra besloot deze passage:

„Ik kan dus tot de conclusie komen, natuurlijk is hier alleen sprake van belangrijke bezuiniging, als [illegible], om met het oog op de behoefte des volks, aan onze klachten tegen de opdrijving van militaire uitgaven tegemoet te komen. Wil eenige vrijzinnige regeering in deze richting werken en tevens hare handhaving voor onze fractie maken tot een begeerenswaardige omstandigheid, omdat van de handhaving de verwezenlijking der voornaamste punten van het concentratie-programma afhangt, dan zal zij zeker in mij en meerderen van mijn partijgenooten steun tegen de tegenstanders en eventueele intrigues van rechts kunnen ondervinden.

Om al deze redenen komt het mij voor, zeide de heer Troelstra, dat het optreden van een socialistischen minister niet noodig is, indien slechts een vrijzinnige regeering met voortvarendheid werkt aan de uitvoering van haar eigen programma, en dat integendeel het weerstandsvermogen van een dergelijke regeering zwakker zou zijn als er wel dan als er geen socialist in zou worden opgenomen. Ik heb bij dit alles alleen geredeneerd uit de politieke constellatie van het oogenblik en de parlementaire vooruitzichten en mogelijkheden onder een vrijzinnig kabinet".

Thans trachtte de redacteur het

---

was zoo wit als een lijk.

„Spreekt gij waarheid, zoo schreeuwde hij haar toe, terwijl hij het beeldje in zijne hand omhoog hield?

„Ja, antwoordde Anna, terwijl ze haar schreiend dochtertje vaster tegen zich aan trok.

„Huichelaarster," zoo bulderde hij haar toe met oogen, fonkelend als vuurkolen.

„Als ge mijne vrouw niet waart, zou ik met je handelen als met dit vod van een ding!"

Hij wierp het beeldje met de kracht van een razende voor haar voeten aan duizend stukken.

Anna sloeg de handen voor haar aangezicht, terwijl de kleine zich krampachtig vasthield aan de rokken harer moeder en luidkeels begon te schreien.

Gloswood liet hen beiden zoo staan en liep in korte, driftige passen het kleine kamertje op en neer, onder woeste gebaren in hevigen toorn tegen zijne vrouw uitvarend.

„Ongelukkige, wat is nu die gehuichelde verandering, welke ik reeds bijna een jaar bij je heb waar genomen! Gij hebt me willen misleiden!

Eertijds waart gij voor mij een voorwerp van bewondering om uwe zelfofferende liefde en nu?

Ik verafschuw je, omdat gij mij aldus door uw listig optreden tot uwen afgodischen eeredienst hebt trachten over te halen. Maar dat is je niet gelukt!"

Anna trachtte eenige woorden ter verdediging aan te voeren.

„Edgar, geen oogenblik in mijn leven, heb ik er aan gedacht, u te misleiden!"

„Ik ben pas Katholiek sedert eenige maanden en ik ben thans nog voor u, wat ik vóór mijne bekeering voor u was."

„Dat is onmogelijk."

„De toekomst zal dit leeren, Edgar."

„En dan mijn kind? Hebt gij dit mede ten verderve gevoerd?"

„Ook Anna is Katholiek gedoopt en heeft tot heden van mij een katholieke opvoeding genoten."

„Vrouw, ga heen, of ik bega aan u beiden een ongeluk!"

Anna bleef rustig staan en bad in stilte tot God in den Hemel om bijstand. Ze stond daar als een christinne in de eerste tijden van het christendom, vastberaden en overgegeven aan Gods H. Wil, in de onmiddelijke nabijheid van door razernij opgezweepte leeuwen en tijgers; zij kende thans geen vrees meer, waar 't gold de belijdenis en verdediging van haar H. Geloof.

„En niets heeft je terug kunnen houden van dien noodlottigen stap, zoo ging Edgar na eenigen tijd voort?

„Ik heb gehandeld volgens mijne heilige overtuiging," was haar antwoord.

„Overtuiging! Durft gij nog spreken van overtuiging, huichelaarster?

„Ja Edgar, en juist daarom ben ik geen huichelaarster?

„Houdt je mond. Noch de herinnering aan uwen ouden vader, noch de gedachte aan uwe door u zoo teederbeminde moeder, hebt gij weten te eerbiedigen. Gij hebt datgene, wat u boven alles dierbaar had moeten wezen, onder uwe eerlooze voeten vertrapt in het slijk!"

„Over het Geloof mijner ouders spreek ik niet; zij zijn gestorven, zooals dereen ook maar kan wenschen te sterven."

„Gij hebt uwe overtuiging gesteld boven de hunne en dat kan men aan een kind nooit vergeven! En hoe hebt gij gehandeld tenopzichte van mij, uwen echtgenoot?"

„Men moet vóór alles aan God gehoorzamen, Edgar."

„De man heeft te beslissen over het doen en laten der vrouw; gij hebt mijne rechten miskend!"

„Neen, antwoordde Anna, dat heb ik niet. De rechten van God staan boven die van den man!"

Er werd aan de deur geklopt. De kleine Anna liep half schreiend en bevend van angst toe en deed open.

Deyman trad binnen!

„Wat is hier te doen," vroeg hij.

„Wees getuige van de trouweloosheid mijner vrouw, zoo begon Edgar, terwijl hij minachtend naar haar wees.

Hij vertelde in opgewonden taal en onder heftige gebaren, wat er was gebeurd.

Deyman zocht den man te kalmeerend.

„Neen, zoo hernam Edgar telkens, zich steeds meer opwindend, één ding is slechts in staat om mijn rechtmatigen toorn te stillen. Ik begrijp zeer goed, dat hier een medeplichtige moet wezen, die mijne vrouw heeft overgehaald aan het Geloof harer voorvaderen te verzaken. Noem mij diens naam, opdat ik me wreke op hem, wat ik kan noch mag doen op mijne vrouw."

„Uwe vrouw behoeft daarvan geen geheim te maken," antwoordde Deyman, wel begrijpende, dat haar lot dan zou worden verbeterd.

„O God," zoo riep Anna uit!

„Wie is hij, drong Edgar aan.

„Wilt gij het weten, vroeg Deyman nog.

„Ja, antwoordde Edgar, terwijl hij met van toorn gloeiende oogen, die bijna uit hunne kassen sprongen, hem aanzag.

„Het is hij, die u het leven redde, ik zelf, een katholiek priester!"

„Edgar, zoo viel Anna voor haren echtgenoot op hare knieën, bedenk dat hij is de redder van uw leven!"

Edgar kon thans geen woorden vinden om zijnen toorn te uiten; het schuim kwam hem op de lippen.

„Verrader, zoo brulde hij hem toe, ga heen van hier voor altijd. Gij zijt de oorzaak, dat ons huwelijksgeluk zoo wreedaardig is verstoord!"

(Wordt vervolgd).

gesprek te brengen op de meer principieele quaestie.

„Deze behoort, zei de heer Troelstra, thuis in onze partij, die in elk geval over zaken als deze zelf de beslissing in handen heeft te houden, zoodat ik het niet noodig vind, hierop thans nader in te gaan. Alleen wil ik verwijzen, voor wat de internacionale socialistische opvatting betreft van een socialistisch minister in burgerlijke ministeries, naar de resolutie van het congres te Parijs in 1900 vastgesteld door Kautsky, hierop neerkomende, dat zulk optreden nooit een principieel karacter kan dragen, maar slechts een zaak van taktiek betreft.

Wat nu den aard betreft van de nieuw op te treden regeering, die regeering moet, naar mijn wijze van zien, zich beschouwen als een ministerie van grondwetsherziening, dat tevens de wet-Talma in de richting van Staatspensioen heeft te liquideeren. Of dit moet geschieden door intrekking van die wet of door haar niet uit te voeren, is een quaestie van opportuniteit. Wij hebben hier natuurlijk te doen met de Eerste Kamer, die misschien over drie jaar gemakkelijker zal zijn te hanteeren dan thans. Toch meen ik, dat men voor een Eerste Kamer niet al te bang moet zijn. Als zij een voorstel tot 't in overweging nemen van Grondwetswijziging of een voorstel tot uitbreiding van art. 369 der wet-Talma mocht afstemmen, lokt zij een conflict uit en een agitatie tegen haar eigen bestaan in het volk, dat zeker en haar rechtsche meerderheid en haar constitutioneele positie ernstige schade zou doen, en haar ontbinding zou zeker voor de hand liggen. Of Provinciale Staten ondanks hun niet ontbindbaarheid haar in hare tegenwoordige samenstelling zouden handhaven, lijkt mij twijfelachtig. En wat de grondwetsherziening betreft, deze kan, dunkt mij, vrij spoedig tot stand komen".

Wetenswaardig Allerlei.

Duizenden mijlen zullen worden uitgewonnen in het scheepvaartverkeer door de opening van het Panamakanaal.

De Hansa, het orgaan van de Hamburgsche reeders publiceert het volgende lijstje om aan te toonen hoe groot die uitwinst zal zijn.

Van	Afstand in mijlen op het oogenblik	Uitgewonnen aantal mijlen
Europa. naar S. Francisco	13.621	6.200
Montreal naar Sydney	13.690	2.738
Europa naar Valparaiso	8.938	2.100
Engeland naar Austr.	9.367	800
Eng. naar Nieuw-Zeel.	12.725	1.600

Op het traject New-York-Shanghai worden 1.400 mijlen, New-York-Australie en Nieuw-Zeeland 2.300 mijlen uitgewonnen.

De zeer waarschijnlijke omkeer in de routes der scheepvaartlijnen zal op gelijke wijze ook verandering brengen in het kolenbedrijf met betrekking tot de plaats, waar de stations moeten opgericht worden. Engeland houdt zich daarmede reeds bezig. Het staat vast, dat groote Engelsche firma's reeds schikkingen aan het treffen zijn om kolenstations op te richten te Nukolofa, de hoofdplaats van de Vriendschapseilanden en op Pitairneiland.

Opening van de Vlechtschool.

7 Juli te Paramaribo

Maandagmorgen ll. heeft de opening der Hoedenvlechtschool plaats gehad. Zooals het Comité in zijne mededeeling aan de bladen vermeld had, is dit zonder eenige plechtigheid geschied. Bij de opening was dan ook slechts het Comité aanwezig.

De voorzitter Mr. P. Carst richtte tot de leerlingen een korte toespraak, haar aansporend met ijver aan den arbeid te gaan en voortaan te volharden, doorzettingskracht te toonen en aldus mede te werken tot het scheppen van een nieuwen tak van nijverheid in onze kolonie. Op den vollen steun van het Comité, waar die noodig is, kunnen zij steeds rekenen.

Verder dankte Z.Edele, op de eerste plaats Z.Exc. den Gouverneur voor de hooge belangstelling en den grooten steun, welke het Comité sinds den aanvang van Z. Excellentie mocht ondervinden, vervolgens den milden gevers, die het Comité in den staat gesteld hebben, om dit allernuttigst werk aan te pakken.

Aan het einde van zijn toespraak deelde de Voorzitter nog mede, dat Z.Exc. de Gouverneur verleden Zaterdag het volgend schrijven tot hem had gericht:

Paramaribo 5 Juli 1913.

Hooggeachte Heer!

Ik zag in de bladen, dat de wichte cursus a. s. Maandag wordt geopend zonder ceremoniën.

Dit vind ik zeer natuurlijk, maar behoeft mij niet te weerhouden van schriftelijk een goeden uitslag te wenschen van deze poging om het belang der bevolking te dienen.

U gelieve daarvan mijnen tolk te zijn waar U dit doelmatig zult achten.

Hoogachtend,

VAN ASBECK.

Terecht beschouwde de Voorzitter dit sympathiek schrijven als een nieuw bewijs van waardeering en meeleven van onzen Gouverneur.

Hierna verklaarde hij de school voor geopend.

Een enkel woord wil *De Suriname* aan dit verslag toevoegen.

Van harte wenscht hij het Comité geluk met het reeds behaalde succes. Dit is inderdaad groot, maar laten wij er aanstonds tot eere der bevolking aan toevoegen, dit succes zou niet zoo groot wezen, hadde het Comité niet van meet af de volle sympathie der bevolking gehad.

Het is alsof de bevolking, van de hoogste klasse tot de laagste, als bij intuïtie zag, dat het hier een werk gold, dat voor een breede schare een uitkomst en daarom een zegen zal zijn. Hieraan twijfelen wij dan ook niet. Menige ledige hand zal thans werk hebben, menige ledige maag gevuld en veel kwaad voorkomen worden.

De vrouw, wier bestaan in deze kolonie alles behalve benijdenswaardig is, zal „richeif" worden, maar dat in de goede beteekenis van het woord. Met noesten en eerlijken arbeid zal zij thans, zoo zij slechts wil, haar dagelijksch brood kunnen verdienen. Aan dat brood zal dan niet meer de goore smaak, welken het helaas zoo vaak heeft, kleven.

Wel heerlijk ware het Comité wezen de gedachte, dat het dit werk mocht tot stand brengen in het jaar 1913, waarin Suriname den vijftigsten verjaardag der emancipatie en Nederland den honderdsten verjaardag zijner herwonnen onafhankelijkheid blijdevol vieren.

Moge dit werk onder Gods onmisbaren zegen zijn „aere perennius", van langeren duur nog, dan het brons, waaruit het standbeeld wordt gegoten!

Ook de *Amigoe di Curaçao* wenscht het Comité en de Bevolking van Suriname geluk met de opening dezer eerste vlechtschool. De hoedenmarkt is zoo ruim, dat er plaats genoeg is, om Suriname ongehinderd naast Curaçao kan staan. Tot dus verre konden wij nog niet eens voldoen aan alle aanvragen. We kunnen de medehulp onzer zusterkolonie best gebruiken. Hopen wij met vereende kracht deze echte volksnijverheid zoo sterk mogelijk te ontwikkelen en met elkander eendrachtig samen te werken tot grooteren bloei van de Vlechtindustrie in West-Indië.

Hygienische Voordeelen

VAN DEN

Panamahoed.

In een artikel: „DER STROHHUT, *technische-hygienisches von der sommerlichen Kopf-bedeckung*", in *Das Echo* schrijft DR. ALBERT NEUBERGER over onzen Panamahoed, terwijl hij de volgende hygienische voordeelen van dezen stroohoed opnoemt:

„De stroohoed heeft dit op een vilten hoed vóór, dat hij zeer licht is. Daar zijn natuurlijk ook wel zeer zware stroohoeden, en zeer lichte vilten hoeden, waarvan de eersten, daar zij niet aan het doel van den stroohoed beantwoorden, eigenlijk meer als een modedwaasheid te beschouwen zijn. Een ander voordeel van de stroohoed is dat hij eenigszins de lucht doorlaat, zoodat het hoofd, dat in de zomer vooral onder de zonnestralen te lijden heeft, kan uitwasemen, ook deze goede eigenschap gaat bij sommige stroohoeden geheel verloren, doordat zij te vast genaaid en daarbij zoo sterk gevernist zijn, dat alle poriën worden afgesloten. Bezit dus een stroohoed deze beide fouten, nl. te groote zwaarte en gebrekkige poreusteit, niet, dan is hij, volgens de resultaten van de allerlaatste hygienische onderzoekingen, voor den zomer zeker een ideeële hoofdbedekking.

Vooreerst is zijn geelachtige kleur reeds een groot voordeel, daar deze in hooge mate in staat is de zonnestralen terug te kaatsen, zoodat de schadelijke inwerking der zonnestralen op hoofd en hersens sterk verminderd wordt. Hoe sterk de *gele* kleur de zonnestralen terugkaatst, blijkt onder andere ook hieruit, dat men tegenwoordig het omhulsel van onze luchtballon *geel* verft, om de inwerking van de zon op het gas, in den bal te verminderen.

De gevolgen van deze belangrijkste goede eigenschappen van den stroohoed, nl. zijn lichtheid, zijn poreusteit [illegible] stralen terug te kaatsen, komen het beste aan den dag door de resultaten der temperatuuropname, die in den laatsten tijd door de mannen van de hygiene door proefnemingen met verschillende soorten van hoeden genomen zijn. Hierbij is gebleken, dat onder een gewonen sportmuts of pet zich een temperatuur, van 53 graden Celsius ontwikkelt, terwijl zij daarentegen onder een zwarten stijven hoed 51 gr. bedraagt, en onder een hoogen zijden cilinderhoed, die een grooter volume lucht heeft, maar 49 gr. bedraagt. De slappe vilten hoed wijst een temperatuur van 47 gr. aan, de *stroohoed* daarentegen maar een temperatuur van 45 gr., altijd in de veronderstelling dat het een stroohoed is met de bovenvermelde goede eigenschappen van lichtheid enz. Onder *fijne Panama hoeden* kon geen hoogere temperatuur gemeten worden dan 43 gr. ook zelfs wanneer de persoon met zulk een hoed op het hoofd zich verscheidene uren in de gloeiende middagzon had opgehouden. Wij moeten hierbij opmerken, dat deze proeven genomen werden op een buitengewoon heeten dag, op een dag, dat de thermometer in de zon de buitengewone hoogte van 51 gr. Celsius aanwees.

Na dit alles valt er wel niet meer aan te twijfelen, dat de beste stroohoed, die aan de meest redelijke eischen beantwoordt inderdaad de ideale zomerhoed, is de Panamahoed".

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke berichten.

De Hollandsche Kardinaal, Zijne Eminentie *Wilhelmus Marinus van Rossum*, heeft in de eerste week van Juli een bezoek aan Nederland gebracht, werd overal plechtig ontvangen en in Amsterdam op grootsche wijze openlijk gehuldigd.

Onder de personen, die hunne opwachting maakten bij Z. Em. wordt ook afzonderlijk vermeld Z. D. H. Mgr. *M. G. Vuylsteke*, Apostolisch Vicaris van Curaçao.

Examen.

De Jongeheeren *E. Q. v. d. Veen Zeppenfeldt* en *J. B. Arends* hebben 2 Juli l.l. in de Amsterdamsche Universiteit met goed gevolg het eerste natuurkundig examen afgelegd. Een prachtig bewijs, dat de Heeren Studenten goed gestudeerd hebben, ze zijn nog geen vol jaar aan de Alma Mater.

Wij wenschen hun en hunne geachte families van harte geluk met dit mooi succes.

Welkom.

In gezelschap van zijn familie is gisteren de jonge dokter W. A. WINKEL uit Europa hier teruggekeerd.

Philharmonisch Orkest.

Wij herinneren onzen Lezers aan het mooie Concert hedenavond te geven in het Theater Naar, zooals verleden week door ons werd aangekondigd.

Het Philharmonisch Orkest verdient aller steun.

Het schenkt waar kunstgenot. Hedenavond verleent een sangerskoor zijn hoogstgewaardeerde medewerking. Ook zullen eenige Dames een Zangstuk uitvoeren. Er is moeite genoeg gedaan om het Publiek te trekken. De Beschermende leden van het Orkest hebben vrijen toegang.

El Imparcial.

Deze geachte Collega is Dinsdag zijn veertigsten jaargang ingetreden met welke gewichtige gebeurtenis wij hem van harte gelukwenschen.

[illegible] Houdt uw vlag gereed, de feestmaand nadert: 2 Aug. verjaart H.M. Koningin Emma; 7 Aug. viert H.M. Koningin Wilhelmina Haar 12½ jarig huwelijksfeest met Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden en 31 Aug. is het weer verjaardag van de Koningin.

Regenval.

Gedurende de maand Juni 1913.

Fort Amsterdam	2.2	mM.
Westpunt	17.6	„
Plantage Siberie	6.8	„
Kl. Sta Martha	9.	„
Hoffi Abao		„
Cas Chikito	10.2	„
Sta. Maria	8.	„
Groot St. Joris	15.2	„
Wilhelminatuin	7.5	„
Santa Rosa	2.	„
Beekenburg	13.	„
Noordkant	7.5	„

Schippers en visschers en ouden van dagen voorspellen een flink regenjaar, omdat het reeds nu zoo herhaaldelijk stoft, en de lucht los is. We hopen, dat ze gelijk hebben!

Damaanleg.

Het Gouvernement is nog steeds druk bezig met den aanleg van flinke groote dammen.

Bravo! Als er dan een goed regenjaar komt, blijft er veel water op 't eiland en kan den grond intrekken om den boden frisch te houden, den groei der boomen en gewassen te bevorderen en de putten te voeden.

Koloniale Raad.

Maandagavond 8 uur openbare zitting ter behandeling van ingekomen stukken.

De Nederlandsche Kamer van Koophandel in Amerika.

In dank ontvangen het tiende Jaarverslag, als feestgave bedoeld bij het vieren van het tweede lustrum.

Zelden werden wij zoo sterk verrast bij het doorbladeren van een jaarverslag dezer hoogst actieve, Kamer: „'t Is bijna een Curaçao-nummer!"

Van de 7 gravures reproduceeren er 6 onze haven en onze scheepvaart, terwijl ook nog een schetskaartje van Invaarkanaal en Schottegat werd opgenomen.

Met voldoening zagen, we, dat de Curaçaosche Kamer van Koophandel een artikel inzond: Wat het Panamakanaal beteekent voor Curaçao. Het is een goed geschreven en helder overzicht van de hand des Heeren C. G. DE HASETH CZ., Secretaris onzer Kamer, en laat ook mooi perspectief zien van de grootsche plannen van den K. W. M.

Wij kunnen de Nederlandsche Kamer te New. York niet dankbaar genoeg zijn voor deze welkome reclame ten voordeele onzer haven, en constateerden tevens, dat alle gravures overgenomen werden uit de *Scientific American*, waarin bijgevolg ook een stuk over de Curaçaosche haven moet gestaan hebben.

Eerbiedig geven wij in overweging bij het volgend jaarverslag eens een paar mooie kiekjes te geven, van de kade in het Schottegat en van de havenwerkzaamheden aan het begin der St. Annabaai. Heel de wereld moet dan weten, dat de haven van Curaçao pal in orde is en toegankelijk voor alle schepen, ook de grootste.

Opium-Verordening.

Hoewel noch de Papaver Somniferum L. noch de Cannabis Sativa L. ooit in deze kolonie werd verbouwd en, voor zooverre aan den Gouverneur bekend, geen misbruik van opium en de andere in het ontwerp genoemde stoffen hier werd of wordt gemaakt, acht hij het toch wenschelijk eene regeling ook voor deze kolonie te treffen, nu bijkans overal maatregelen worden genomen tegen misbruik van opium enz., en er van December 1911—Januari 1912 in 's Gravenhage een internationale opiumconferentie is bijeengekomen, die het resultaat harer besprekingen in een ontwerp-conventie met slotprotocol heeft neergelegd.

De regeling kan, naar het oordeel van den Gouverneur, voor deze kolonie zeer eenvoudig zijn en behoeft slechts den bestaanden toestand te sanctioneeren.

Opium en opiumpraeparaten worden er alleen in de apotheken verkocht en dan slechts onder vastgestelde voorzorgsmaatregelen. Het ontwerp stelt in hoofdzaak voor, den verkoop der daarin genoemde stoffen alleen in apotheken te vergunnen en wel voor geneeskundig gebruik op voorschrift van een geneesheer, terwijl die stoffen alleen zullen mogen worden ingevoerd ter uitoefening van het beroep van apotheker.

Het voorgestelde heeft dan ook niet ten doel bestaande misstanden op te heffen, maar te voorkomen, dat in de toekomst misstanden zullen ontstaan.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 25 Juli 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per K.G.		0.22
ZOUT per vat van 180 K.G.	„	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.05
ORANJESCHILLEN per K.G. 1e kw.	„	0.70
id. per K.G. 2e kw.	„	0.60
HUIDEN per K.G.	„	0.65
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.20
WOL per K.G.	„	0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.55
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RICINUS-ZAAD per K.G.	„	0.06
STROOHOEDEN (hoffapa)		
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„	3.75
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„	3.87½
„ „ 2 „ „	„	5.
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 4 „ „	„	7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„	—
„ „ 6 „ „	„	8.
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	9
„ „ 9 „ „	„	12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„	12.
„ „ 11 „ „	„	15.
„ „ 12 „ „ OLA	„	15
„ „ 13 „ „	„	15
„ „ 14 „ „ OLA	„	[illegible]
„ „ 15 „ „	„	15

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd
131 ratten

Officieele Berichten.

De Gouvernements-beschikking, waarbij de klerk JAC. F. HAAIJEN tijdelijk is belast met den verkoop van zegels en de registratie ten kantore van den Kolonialen Ontvanger is ingetrokken.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen alhier A. L. PIETERSE is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den marktmeester alhier J. A. DAM is tot herstel van gezondheid, veertien dagen verlof verleend.

De Officier van gezondheid 2de klasse aan boord Hr. Ms. Zeeland J. J. LOUWERSE is eervol ontheven van de verdere waarneming van de betrekkingen van Chef van den Militairen Geneeskundigen dienst alhier; en de Officier van gezondheid 2de klasse J. H. M. ELLIS is tijdelijk belast met de waarneming van dien dienst.

De Stadsgeneesheer alhier H. FERGUSON wordt met ingang van 1 Augustus a. s. in activiteit hersteld.

De geneesheer van het krankzinnigengesticht alhier J. H. M. ELLIS, wordt met ingang van 1 Augustus a. s. in activiteit hersteld, en de geneesheer M. C. HENRIQUEZ eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van geneesheer van het krankzinnigengesticht.

Aan den kommies der belastingen te water op Bonaire H. B. VOS, is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

De heer G. J. FERGUSON is benoemd tot geemployeerde en werkzaam gesteld ter Gouvernements Secretarie; en de geemployeerde ter Gouvernements Secretarie J. B. SCHOTBORG is overgeplaatst ter Administratie van financiën.

De Gouverneur heeft bepaald, dat op den verjaardag van Hare Majesteit de Koningin-Moeder op Zaterdag, den 2den Augustus a s. bij zonsopgang, op het vallen van een kanonschot van het fort Nassau, de vlaggen op de openbare gebouwen, de forten op dit eiland, en op de gouvernementsvaartuigen zullen worden geheschen, en met zonsondergang op een gelijk schot zullen worden nedergehaald.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Johanna Buzbai, Rozali Chihon, W. Enrique, N. T. C. Henriquez, Maria Lopez, familie Lindor, Antoniya Maduro, R. Edward Prince, Petronilla Sille, Jan Hendrik Senjor, Isenia Winklaar.

Aangeteekende stukken. H. J. Royer Jr. J. Schifino, Rodelfina Sjaklen.

Drukwerken: Cipriano Castro. J Hendrik Canton, Delvalle & Correa, R Edward Place

Muziekuitvoering

te geven door de Militaire Kapel.

PROGRAMMA.

1 Viva España Marche Espagnole W. Romsberg
2 Lustspiel Ouverture Kéler Béla
3 Adagio de la sonate pathetique Beethoven
4 La Princesse d' Elide Fantaisie Morgue
5 Italian songs Marsch [1e uitv] N. N.
6 Potpourri sur Anne de Boulen Donizetti
7 Bouquet de Orquideas Valse (1e uitv.) R Barba
8 El despertador Danse (1e uit.) J. Boskaljon

Uit de naburige Republieken.

MEXICO.

Mogelijke invloed van het Panamakanaal op den handel van de Westkust van Mexico.

Hieromtrent wordt het volgende ontleend aan een bericht van den Britschen Vice-Consul te Guadalajara:

In de tijdruimte van 1806 tot 1914 zullen de Vereenigde Staten en Canada tezamen meer dan 10 millioen pond sterling hebben uitgegeven voor havens, dokken, pakhuizen, spoorwegverbeteringen enz. aan de kust van den Stillen Oceaan, en wel bijna alles met het oog op de voltooiing van het Panamakanaal. Mexico daarentegen heeft slechts eene haven laten aanleggen te Manzanillo en stelt zich voor de haven van Mazatlan te verbeteren.

In aanmerking genomen, dat Mexico een grootere kustlijn heeft aan de zijde van den Grooten Oceaan, dan Canada of de Unie, terwijl ook deze kust het dichtst bij het kanaal is gelegen, is het waarschijnlijk, dat Mexico aanzienlijk voordeelen van de nieuwe verbinding zal kunnen hebben, indien dit land er in slaagt de andere landen in de ontwikkeling zijner natuurlijke bronnen nabij te komen, hetgeen, zooals uit de volgende bijzonderheden moge blijken, redelijker wijze mag verwacht worden.

De bevolking van de staten aan den Stillen Oceaan van Mexico bedraagt 5.165.569,. terwijl de bevolking van bedoelde staten in de Unie slechts 4.192.304 beloopt.

Het is waar, dat de loonstandaard in Mexico zeer laag is, maar aangezien de industrie zich gestadig ontwikkelt, zullen de loonen stijgen en zal de koopkracht der bevolking toenemen.

De waarde van de jaarlijksche productie van landbouwvoortbrengselen van de westelijke staten van Mexico bedraagt meer dan £ 5.200.000. De voornaamste dezer producten zijn, maïs, suiker, tarwe, boonen, koffie, doperwten, tabak, rijst, rubber, cacao, enz. De waarde van den veestapel beloopt ongeveer £ 3.000.000 en de snelle verbindingsweg, die het kanaal zal vormen, zal zeker leiden tot de ontwikkeling van den vleeschhandel met Europa.

Er zijn in Mexico nog uitgestrekte bosschen van pijnboomen, die tot dusverre nog in het geheel niet geexploiteerd worden en welke dit gebied geschikt maken om te concurreeren met de andere houtgebieden, zooals Oregon, Washington, Louisiana of Texas.

Ook de Mexicaansche vruchten behooren niet onder te doen voor die van Californië en reeds tegenwoordig worden groote hoeveelheden ananasappelen verscheept van Atotonilco (in Jalisco) naar de Vereenigde Staten. Indien men meer moderne methoden voor verpakking en sorteering gaat toepassen, is het waarschijnlijk, dat West Mexico eene belangrijke plaats onder de vruchtenleverende landen zal innemen.

De fabricage van geweven goederen, die na den landbouw en het mijnwezen, voor West-Mexico van het meeste belang is, is hoofdzakelijk in Fransche handen. Op dit gebied bestaan eenige groote fabrieken, uitgerust met moderne machines. De jaarlijksche behoefte aan katoen bedraagt meer dan 9.375.000 lbs en de totale waarde van de geproduceerde garens en manufacturen beloopt bijna £ 500.000.

Wat betreft andere industrieele ondernemingen, er bestaan ongeveer 132 tabakfabrieken, eenige honderden suikerfabrieken, twee belangrijke brouwerijen, eenige meelfabrieken, eene vleeschconservenfabriek en talrijke andere kleine bedrijven, waar men geene machines gebruikt.

Het is zeer waarschijnlijk, dat de opening van het Panamakanaal zal leiden tot de vestiging van vele nieuwe fabrieken op de Westkust van Mexico, daar zoowel arbeid als waterkracht in dit gebied goedkoop zijn.

Ten aanzien van het mijnwezen, moet worden opgemerkt, dat er in geheel Mexico 31.155 mijnbouwondernemingen zijn, waarvan 13.593 in West-Mexico zijn gelegen. Statistische gegevens omtrent de productie van de staten aan den Grooten Oceaan staan niet ter beschikking, maar redelijkerwijze mag men aannemen, dat deze ongeveer een vierde van de productie van geheel Mexico uitmaakt en dan eene waarde van $ 4.000.000 jaarlijks vertegenwoordigt. Het kanaal kan daarom aanleiding zijn tot de ontwikkeling van een aanzienlijken ertshandel met de Unie en Europa.

De tarwe-oogst van Alberta, Saskatchewan en Manitoba bedraagt ca. 200 millioen bushels per jaar en neemt nog steeds toe. Het grootste gedeelte zal, naar men verwacht, via Panama worden verscheept, daar het vervoer per spoor naar den Stillen Oceaan veel goedkooper zal zijn dan naar den Atlantischen Oceaan. Voor het vervoer van dit graan alleen zouden jaarlijks 500 stoomschepen de Mexicaansche kust moeten passeeren. Tenslotte, Los Angeles in Californië heeft ieder jaar een vruchtenoogst ter waarde van £ 4.000.000. De vracht, welke hierop komt voor het transport naar het Oosten be loopt ongeveer £ 1.530.000. Indien men via Panama kan verschepen, verwacht men eene vrachtbesparing van £ 600.000 jaarlijks.

Indien het Panamakanaal aan de verwachtingen beantwoordt, is het zeker, dat honderden stoomschepen jaarlijks de 3.000 mijlen lange Westkust van Mexico zullen passeeren en het kan niet anders of een groot gedeelte daarvan zal Mexicaansche havens aanloopen om hunne lading aan te vullen. De reeders zullen dan in staat zijn lage vrachten aan te bieden, en indien Mexico niet voldoende lading kan leveren, zullen de stoomvaartmaatschappijen trachten het land tot ontwikkeling te brengen door met lage tarieven de immigratie te bevorderen.

Ten opzichte van het mijnwezen en den landbouw bezit Mexico het rijkstbedeelde gedeelte van de Amerikaansche Westkust en hoewel tegenwoordig het land, wat de ontwikkeling aangaat, nog zeer achterlijk is, schijnt het niet overdreven, te verwachten, dat de opening van het Panamakanaal in Mexico zal leiden tot eene groote uitbreiding van handel en nijverheid.

PROGRAMMA

VAN DE UITVOERING,

te geven door het „Curaçaosch Philharmonisch Orkest" met zangkoor, op Zaterdag, den 26n Juli 1913,

DES AVONDS OM 8½ UUR IN HET

THEATER NAAR.

1. Voorstelling van het orkest en het zangkoor.
2. Ouverture „L'Italienne á Algers" van G. Rossini (door het orkest).
3. Marschlied van Fr. Abt (door het zangkoor met orkestbegeleiding).
4. Fantaisie uit „Faust" van Ch. Gounod (door het orkest).
5. Abschied vom Walde van F. Mendelsohn B. (door het zangkoor met orkestbegeleiding).

PAUZE.

6. Fantasie uit „Rigoletto" van G. Verdi (door het orkest).
7. Duet uit „La Fille de Mme Angot" van Ch. Lecocq (door Mej. A. Gravenhorst en Mevr. N. Groenendijk, met orkestbegeleiding).
8. Trio van klassieke stukken (door de heeren R. Boskaljon (viool), C. Boskaljon (fluit) en Jacobo Palm (piano).
9. Abendlied van Fr. Kublan (door 't zangkoor met orkestbegeleiding).
10. Fantasie uit „La Traviata" van G. Verdi (door het orkest).

PRIJZEN.

Palco's van 6 personen	f. 12.
Palco's van 4 personen	„ 8.
Parterre (Luneta)	„ 1.50.
Algemeene toegang	„ 1.

De begunstigende leden van het Orkest hebben vrijen toegang tot de palco's.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 19 JULI – 2 AUGUSTUS.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	G W Goodman	19 Juli	New-York	19 Juli	Maracaibo
Oranje Nassau	G D Nieman	19 „	Amsterdam	20 „	New York
Merida	A Johanson	21 „	Maracaibo	21 „	La Guayra
Merida	A Johanson	23 „	La Guayra	24 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	24 „	Maracaibo	24 „	New-York
Caracas	Furst	24 „	New-York	24 „	La Guayra
Jan v Nassau	P G J v d Est	27 „	New-York	28 „	Amsterdam
Merida	A Johanson	30 „	Maracaibo	30 „	Maracaibo
Caracas	Furst	30 „	La Gnayra	30 „	New York
Zulia	S S Morris	2 Aug.	New-York	2 Aug.	Maracaibo
Prins Willem I.	A R Nijboer	2 „	Amsterdam	3 „	New-York
Schwarzwald	R Rauschenp.	22 Juli	Pto Columbia	24 Juli	Hamburg
Belgian	Atkinson	29 „	Liverpool	29 „	Cartagena
Odenwald	C Segebarth	25 „	Hamburg	26 „	Pto Colombia
Sachsenwald	H Hintze	25 „	Pto Colombia	25 „	Hamburg
Brasile	C Luglio	25 „	Génova	26 „	Colón

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Princes Juliana	20 Juli	Bonaire	*Estelle H*	19 Juli	Isl Barlovento
Refugio H	20 „	Aruba	*España D*	19 „	Sto. Domingo
Maracaibo V	23 „	Maracaibo	*Virginia H*	20 „	Vela de Coro
Hirondelle H	23 „	Maracaibo	*Rosa Maria A*	20 „	Bonaire
Virginia H	23 „	Vela d Coro	*Princes Juliana*	21 „	Bonaire
Nereida H	23 „	P Colombia	*Refugio H*	22 „	Aruba
Juanita D	23 „	St Domingo	*Abeona H*	22 „	S J Porto Rico
Themis H	23 „	Maracaibo	*Electra H*	23 „	Pto Rico
Victoria H	24 „	Vela d Coro	*Frieda*	23 „	Maracaibo
Venus V	24 „	Pto Cabello	*2 de Abril H*	26 „	Maracaibo
G v d Brandhof	24 „	Rio Hacha			
Olinda H	24 „	Barahona			
Quisqueya D	24 „	St Domingo			
Meda H	26 „	Maracaibo			

OJO! Gisteren ontvingen we bericht van den Heer C. S. Gorsira JPEz. Agent der LA VELOCE dat definitief voor de *Middel America Line* zijn aangewezen de 2 dubbelschroefstoomers **SIENA** en **BOLOGNA.**